אתא היכו ותיקן לפיכך לדברי תורה. לפ קיימה לן הכי אלא לר' יהודה בן בתירא לתמר דברי תורה לן מקבלין טומאה כדתמר בריש הגז (חולין דף קלו: ושם*) וכמי שמתו (בכורות דף כב.) התידלת נהוג עלמך כאבלו שבי ות"ק דהיכי לנים ר' יהודה לבטל תקנת עזרא ות"ל דלמתמ שבר דלא תיקן עזרא דבר זה, לר' נמי הלכה שכל מי שרולה לבטל יבטל דבכי הני גזרות מותר כדתמר בריש מועד קטן (דף ג:) לר' נמי לא פשט ליסורו ברוב ישראל כדתמרינן גבי שמן כף' לין מעמידין (ע"ז דף לו.) ותע"ג דמשמע התם דהי דניחל גזר עליו לא היה ר' יהודה נשיאה יכול לבטלו אע"פ שלא פשט היינו במילתא דכתיב בקרא אבל מקנת עזרא לא כתיב בקרא והא דתנים במי שמתו (בכורות דף כא:) מדכתיב והודעת לבניך וסמיך ליה יום אשר עמדת מה להלן בעלי קריין לסורין לר' אלמא דמשמתא שמיה תיקון והא דתמר במי שמתו (שם דף יב:) גבי בניטו דתבר גזיזה דכרדא ונתח ובטל לא לדברי תורה לחכמי עזרא לא הוה אלא לחכמי חולין בטהרה:

ואינה מביאה עגלה ערופה. ות"ת מאי תריח משום דלא נתחלקה תיפוק ליה משום דאין למיזל בתר רובא דעלמא כדתמר בפ' יחפור (ב"ב דף כג:) ותע"ג דתמר התם דבוסבא בין הכרים לא חזלינן בתר רובא וירושלים הרים סביב לה מכל מקום היו ישראל נכנסין ויולאין לה לעולם לרגל ובתמר יומת הבעה נמי לעלם נדרים ונדבות וגם לומות העולם היו בתין לה לסמוך שקרויה רוכלת עמים וי"ל דמ"מ היו שם מקומות שלא היו מלויים כי שם יושבי ירושלים לבדם אי נמי בימי חזקיה שכל ישראל היו בירושלים ולא היו בתין לסמוכים:

ואין מטמא בנגעים דכתיב לכהן ולא לכהנים. אין לפרש שנתחלקה שנתנו רושמה של יריחו מחמיה ולפיכך אין מטמא דבפ"ק דיומא (דף יב.) משמע דלמ"ד לא נתחלקה נתחלקה ממש ות"ת מנליה דלא נתחלקה ממש דלמא סבר נתחלקה אלא שנתנו רושמה של יריחו מחמיה כמו לר' יהודה דתמר נתחלקה ומטמא וביה המקדש עלמו אין מטמא בע"ג דנתחלק אלא משום שנתנו רושמה של יריחו מחמיה כדתמר התם וי"ל דביה המקדש כברה הוא שע"ג דנתחלק דחזרו וקנו לוחו כדי שיהא לכל ישראל חלק בו אבל ירושלים אם מתחילה נתחלקה למה היו מוזהרין וקונין חומה: **לא** יגדל אדם חזירין. ות"ת מ"ל דאסור לעשות אחורה בכל דבריס טמאים כדתנן במסכת שביעית (פ"ו מ"ג) אין עושין אחורה בגבולות וטריפות ובפ' כל שעה (פסחים דף כג. ושם*) נמי לומר ליידי היה ועוף שנזדמנו לסם מינים טמאים דוקא נזדמנו אבל לכתחילה לא כדדרים התם יהיו בהוייתן יהא ובת"כ נמי דרשינן שקץ הוא לכם שלא לעשות אחורה בהן ותירן ר"ת דהייט דוקא בדבר הטומד לאכילה אבל אם מגדלן למקום עזרות בשומנן או למוכרן ליארולי שימתא בהן ברי וכל אלא מותר למכור היכא דלא קאי לאכילה וכירושלמי נמי מפרש בהאי פירקא דסוסים וחמורים ברי לעשות בהן אחורה משום דסתמן למלחמה: **ואסור** לאדם שילמד בנו חכמת יוונית. ות"ת והלא בפולמוס של טימוס גזרו כדתמרינן בפרק בתרא דסוטה (דף מט.) וטימוס היה בשעת חורבן כדתמרינן בהניזקין (גיטין דף נו:) ומלכות בית חשמונאי קדמי טובא כדתמרינן בפ"ק דע"ז (דף ט.) וי"ל דמעיקרא גזרו ולא קבלו מיניידו ת"ש לי הוה בבני למיקס בחרוב לא היה מיקרי עבריין אבל לכתוב אילן גזירה דרבנן ורחוק דלא יגדל דמתני' היא היכא גזירה דפולמוס של טימוס: **ועל** לותה שעה שנינו אבל מעשה שבת. כו'. מצינה היא בתמורות בפ' ר' ישמעאל (דף סד: ושם*) ות"ת והא בימי מרדכי הוה המעשה כדתמר התם בגמ' דלתת מרדכי לותיב ידיה לגנה כו' לתר להן מרדכי ותימה גדולה היא תם חיה מרדכי כל כך דבית חשמונאי לא היה כי תם ר"ם בניס קודם החורבן כדתמר בפ"ק דע"ז (דף ט.) וגרסה לר"י דכל לותן שהיו בקיאים ברמוזים ובלשונות היו נקרלים על שם מרדכי לפי שהוא היה רלוי וחכם להכיר ולותו מעשה דנ' נפים דמייתי התם גרסה שהיה מרדכי ממש דקתמר והייט דתנן (מקלים פרק ה' משנה ו') פתחיה על הקנין:

לשון

ואתא אידו תיקן חפיפה: *ישידו רוכלין מחזרין בעיירות -משום תבשיטי נשים כדי שלא יתגנו על בעליהם: ותיקן טבילה לבעלי קריין -דאורייתא הוא דכתיב ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע ורחץ* את בשרו במים דאורייתא הוא לתרומה וקדשים, אתא הוא ותיקן אפילו לדברי תורה: עשרה דברים נאמרו בירושלים אין הבית חלוט בה ואינה מביאה עגלה ערופה ואינה נעשית עיר הנדחת ואינה מטמאה בנגעים ואין מוציאין בה זיין וגזוזטראות ואין עושין בה אשפתות ואין עושין בה כבשונות ואין עושין בה גנות ופרדסות חוץ מגנות וורדין שהיו מימות נביאים הראשונים ואין מגדלים בה תרנגולין ואין מלינין בה את המת אין הבית חלוט בה דכתיב ושם הבית אשר לו הוא כהמון, ושוד דרך גנות לזבל ויש סרכון: **מקום קדשים** . שתרנגולין מנקרין בחפפה ומביאים בשר שרלים בפיהם ומטמאין את הקדשים: **גמרא** . מסורת היא בידיט ואין טעם *לדבר: **טורקנום ואריסטובולוס** . לחוס שבפניס מורידין מעל המומה דיכרין מתרומת הלשכה כדמוכר בפ' [illegible]: **היו מצלצלין** . לוחס שבפניס מורידין מעל המומה דיכרין מתרומת הלשכה כדמוכר בפ' [illegible]: **חפיפה** . במסרק להרחקה דמילתא: **לדברי תורה** : שלא יסנה עד שיטבול: **אין הכיס מלוט בה** . כדאין בתי ערי חומה שלא גחולה תהיה לו לס ילכה לגחול ולס יגיע יובל יובל יולא ביובל בבתי ערי חלריס: **זיין** . קולות יולחין מן הכתלים: **גזוזטראות** . חולליו"ר בלע"ז מסרפות סיד לקדירות: **גינס ורדין** . כך שמה והיא היתה לריכה לקטורת והייט כיפת הירדן כריפות (דף ו.) על שם שדרך הורד לגדל על שפת הירדן: **לין מלינין בה לם המת** . מת בה לדם, בלחוה היום קוברים לחוה מיד: **עריך** . משמע שלחתה יודע למי מיוחדת היא: **שהל שטוחה** . שמת יהא כזית מן המת מוטל בחרץ והגזוזטראות מלהטיות עליו ועל הנסים הרבה ונמלאת מרבה לת הטומאה: **משום שרלים** . דרכן ליגדל בחפפה ומרבים טומאה לפי שמתיס שם ומטמאים הקדשים שבירושלים: **קומרא** . עשן שמחיר לת החומה וגגתי הוא: **סרסון** . עשבים רעים הגדילים שם וזורקין סרסון: **משום קדשים** . שתרנגולין מנקרין בחפפה ומביאים בשר שרלים בפיהם ומטמאין לת הקדשים: **גמרא** . מסורת היא בידיט ואין טעם *לדבר: **טורקנום ואריסטובולוס** . לחוס שבפניס מורידין מעל המומה דיכרין מתרומת הלשכה: **היו מצלצלין** . לוחס שבפניס מורידין מעל המומה דיכרין מתרומת הלשכה: **מנקפת עין סוכר** . שם מקום:

*תנו רבנן כשעברו בית חשמונאי על זה היה הורקנוס מבפנים ואריסטובולוס מבחוץ ובכל יום היו משלשלים להם בקופה דינרין והיו מעלין להם תמידים היה שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יוונית *אמר להם כל זמן שעוסקין בעבודה אין נמסרים בידכם, למחר שילשלו דינרין בקופה והעלו להם חזיר. כיון שהגיע לחצי החומה נעץ צפרניו בחומה ונזדעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה, באותה שעה אמרו אחרור האיש שיגדל חזירים, ואחרור האדם שילמד את בנו חכמת יוונית, ועל אותה שעה שנינו *במעשה שבא עומר מגנות הצריפין ושתי הלחם מבקעת עין סובר וחכמת יוונית מי אסירא והתניא אמר רבי: בארץ ישראל לשון

מפיפה . במסרק להרחקה דמילתא: **לדברי תורה** : שלא יסנה עד שיטבול: **אין הכיס מלוט בה** . כדאין בתי ערי חומה שלא גחולה תהיה לו לס ילכה לגחול ולס יגיע יובל יובל יולא ביובל בבתי ערי חלריס: **זיין** . קולות יולחין מן הכתלים: **גזוזטראות** . חולליו"ר בלע"ז מסרפות סיד לקדירות: **גינס ורדין** . כך שמה והיא היתה לריכה לקטורת והייט כיפת הירדן כריפות (דף ו.) על שם שדרך הורד לגדל על שפת הירדן: **לין מלינין בה לם המת** . מת בה לדם, בלחוה היום קוברים לחוה מיד: **עריך** . משמע שלחתה יודע למי מיוחדת היא: **שהל שטוחה** . שמת יהא כזית מן המת מוטל בחרץ והגזוזטראות מלהטיות עליו ועל הנסים הרבה ונמלאת מרבה לת הטומאה: **משום שרלים** . דרכן ליגדל בחפפה ומרבים טומאה לפי שמתיס שם ומטמאים הקדשים שבירושלים: **קומרא** . עשן שמחיר לת החומה וגגתי הוא: **סרסון** . עשבים רעים הגדילים שם וזורקין

מנקפת עין סוכר . שם מקום: